

Uit de praktijk

DENNENMOORDER EN PRUNUS SEROTINA

[443.3 *Fomes annosus*]

In bijna alle recepten, die in ons land voor de aanleg en verpleging van bossen gegeven worden, komt *Prunus serotina* voor. Deze soort groeit goed, ook op de slechtste gronden, en geeft veel blad, dat de vertering van het strooisel van naaldhout bevordert. Een nadeel is echter, dat men wel weet hoe men aan hem komt, maar niet hoe men hem weer kwijt raakt als hij zijn diensten bewezen heeft. Hij slaat gemakkelijk op uit zaad, dat door bessen-etende vogels wordt verspreid, en waar hij licht en lucht krijgt, verdringt hij de inheemse struiken en jonge boompjes volkomen.

Persoonlijk heb ik nooit begrepen waarom men deze slordige, grove heester altijd de voorkeur geeft boven inheemse soorten met eiwit-rijker strooisel, als els, hazelaar, esdoorn e.d., die bovendien minder opdringerig zijn. Hier en daar hoort men reeds de naam „bospest” fluisteren. Onlangs deed ik een ervaring op, waarbij ik mij heb gevraagd of deze weinig vleiende benaming misschien ook om een andere reden dan bovengenoemde onbescheidenheid verdiend zou kunnen blijken.

In 1936 heb ik een perceeltje zandgrond beplant met groveden; als verplegingshout gebruikte ik inheemse heesters en ook enkele Am. vogelkers. Het terrein lag hoog en vlak en liep aan één zijde enigszins golvend af naar een beek. In het aflopende gedeelte is het zand minder grofkorrelig en iets leemhoudend. De grond was oude bosgrond, die gedurende ongeveer 25 jaar als bouwland in gebruik was geweest. Op het hoge gedeelte ging alles normaal; op het lagere gedeelte groeiden de dennen bovenmatig snel, doch begonnen na ongeveer 12 jaren hier en daar te kwijnen en stierven later in min of meer concentrische cirkels af. De conclusie dat het een zwamziekte was lag voor de hand, maar men heeft nimmer vruchtlichamen van een schadelijke zwam kunnen vinden.

Het laboratorium voor grond-onderzoek concludeerde: *Fomes annosus*, die volgens deze autoriteit op zure grond niet tot ontwikkeling komt, doch op min of meer neutraal reagerende grond wel. De pH (water) van mijn terrein was ruim 5. Bleef nog het raadsel dat er aan de afgestorven bomen geen vruchtlichamen te vinden waren, maar het is vermoedelijk wel mogelijk dat het mycelium levend blijft zonder tot vorming van vruchtlichamen te komen.

De meeste van de kale plekken zijn stormenderhand veroverd door onze vriend, de Am. vogelkers. Dit najaar heb ik zo'n plek, ongeveer 300 m², gerooid. De boompjes en struiken stonden er mannetje aan mannetje. Slechts hier en daar vond ik een uiteraard slap exemplaar van zomereik, wintereik, lijsterbes, haagdoorn en esdoorn; alleen de esdoorn was behalve slank ook stevig opgegroeid, hetgeen voor mij een antwoord was op de vraag hoe de nieuwe beplanting moest worden. Minder prettig was

de ontdekking dat aan ettelijke exemplaren van de vogelkers grote vruchtlichamen zaten, die bij onderzoek onmiskenbaar van *Fomes annosus* bleken te zijn.

Uit een enkel geval mag men natuurlijk geen conclusies trekken. Maar als ik hier nieuws vertel, lijkt het mij toch wel nodig een verder onderzoek in te stellen. Er is over deze zwam veel gestudeerd en het is bekend dat hij ook wel op loofhout woekert (berk, beuk, meidoorn en ook heidekruid). Als uit dat onderzoek zou blijken dat, evenals in mijn geval, *Prunus serotina* voor de dennenmoorder een betere gastheer is dan zelfs de groveden, dan zou hij inderdaad een ware bospest zijn.

In ieder geval kan mijn ervaring manen tot voorzichtigheid met deze soort, bij aanleg van naaldbos op niet al te zure gronden.

W. L. Leclercq.

Noot van de redactie

Het is interessant in het door de schrijver gerapporteerde geval nogmaals een bevestiging te vinden van het voorkomen van *Fomes annosus* op *Prunus serotina*.

Dunningen in opstanden van groveden, in het bijzonder op oud bouwland, en afzetten van vogelkers vergroten de kans voor de aantasting door wortelzwam in hoge mate. Een onderzoek naar de mogelijkheden het optreden van *Fomes annosus* te beperken, maakt deel uit van het werkprogramma van het Bosbouwproefstation. Bovendien is het mogelijk de aanwezigheid van *F. annosus* in de afgestorven bomen vast te stellen ook zonder de vruchtlichamen van de zwam. In voorkomende gevallen verdient het aanbeveling door tussenkomst van de desbetreffende bosbouwconsulent materiaal op te zenden aan de Plantenziektenkundige Dienst te Wageningen.

Nederlandse Bosbouw Vereniging

VOORJAARSBIJEENKOMST EN JUBILEUMVIERING

Wilt U — voor zover U dat nog niet deed — noteren, dat de voorjaarsbijeenkomst dit jaar valt op 20 en 21 mei ergens in Zuid-Limburg. Belangrijker nog is het voornemen om een bijeenkomst ter gelegenheid van het gouden feest van de vereniging te houden in Arnhem en wel op vrijdag 7 oktober, beginnend met een algemene ledenvergadering om 14 uur. Na een pauze van naar schatting een halfuur, zal de vergadering om 15.30 overgaan in een herdenkingsbijeenkomst, waarna van 16.30—17.30 een receptie zal worden gehouden. Wij hopen dit in het Provinciehuis te kunnen doen. Na een borrel in „Royal”, zal aldaar worden aangezeten aan het feestdiner. Alle dames zijn welkom, niet alleen zij die lid zijn. Wie zich nog niet voorlopig opgaf kan dit nog steeds doen aan de Secretaris van de Vereniging, Sickszplein 1, Arnhem.
